

หน้าต่างปรับสภาพคล่องระหว่างวัน (ILF)

โดย อภินันท์ จินศิริวานิชย์

หลังจากที่ได้ดูเรื่องหน้าต่างสภาพคล่องสิ้นวัน หรือ End of day Liquidity Window ซึ่งเป็น Standing Facilities เพียงหน้าต่างเดียวที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทำหน้าที่เป็นแหล่งให้กู้ยืมสุดท้าย กรณีสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิกขาดสภาพคล่องช่วงสิ้นวัน และหาแหล่งกู้ยืมอื่นไม่ทัน ให้มีโอกาสใช้หน้าต่างนี้ขอสภาพคล่อง โดยสถาบันการเงินที่ขาดสภาพคล่องจะทำการขายตราสารหนี้กับ ธปท. โดยมีสัญญาว่าจะซื้อตราสารหนี้ดังกล่าวคืนในวันทำการถัดไป

ในครั้งนี้อามาดูอีกหน้าต่างการให้สภาพคล่องแก่สถาบันการเงินโดย ธปท. กันต่อเลยดีกว่าครับ นั่นก็คือ หน้าต่างปรับสภาพคล่องระหว่างวัน หรือ ILF ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ Loan Window หน้าต่างปรับสภาพคล่องระหว่างวัน หรือ ILF ถึงแม้ลักษณะของการให้กู้ยืม จะมีความเหมือนกับหน้าต่างสภาพคล่องสิ้นวัน คือ สถาบันการเงินที่ขาดสภาพคล่องจะทำการกู้ยืมเงินกับ ธปท. โดยใช้ตราสารหนี้เป็นหลักประกัน ภายใต้ข้อตกลงว่า “จะซื้อตราสารหนี้ดังกล่าวคืนในอนาคต” แต่วัตถุประสงค์ของการเปิดหน้าต่าง ILF นี้ก็คือเป็นช่องทางสำหรับการเสริมสภาพคล่องระหว่างวัน ให้แก่สมาชิกในระบบบาทเน็ต (BAHTNET)

เนื่องจากระบบ “บาทเน็ต” เป็นระบบเครือข่ายทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่อำนวยความสะดวกรวดเร็ว และปลอดภัย แก่ระบบการชำระเงินและการโอนตราสารหนี้ โดยเปิดให้บริการแก่สถาบันการเงิน และองค์กรต่างๆ ซึ่งมีบัญชีเงินฝากกับ ธปท. สามารถใช้ระบบบาทเน็ตโอนเงินระหว่างกัน ส่งผลให้การโอนเงินมีผลสมบูรณ์ทันทีในแต่ละรายการ (On Line Real Time Gross Settlement : Online RTGS) ส่วนกรณีของการส่งมอบและชำระราคาตราสารหนี้ที่ ธปท. เป็นนายทะเบียน ก็จะเกิดขึ้นพร้อมกัน อย่างสมบูรณ์ทันที ต่อการโอนเงินและส่งมอบตราสารหนี้แต่ละรายการเช่นกัน (RTGS – Delivery versus Payment : DVP) นอกจากนี้ระบบบาทเน็ตยังรองรับกับบริการต่างๆ เช่น บริการการโอน/รับโอนตราสารหนี้โดยไม่มีการชำระราคา (Deliver Free : DF / Receive Free : RF) และบริการส่งข้อความสื่อสาร เพื่อยืนยันสถานะของการทำธุรกรรม ระหว่างกันเสมอ เป็นต้น

จากความสมบูรณ์ของการชำระเงินในระบบบาทเน็ต ซึ่งเป็นในลักษณะสมบูรณ์ทันทีแต่ละรายการ (Real Time Gross Settlement) ทำให้ผู้ใช้บริการต้องมีเงินในบัญชีเงินฝากกับ ธปท. สูงและเพียงพอต่อการชำระเงินแต่ละครั้ง เพื่อป้องกันการขาดสภาพคล่องชั่วคราว หากในบัญชีของสถาบันการเงินไม่เพียงพอ ซึ่งทำให้คำสั่งโอนไม่สามารถดำเนินการได้ ธปท. จึงได้เปิดหน้าต่างสภาพคล่องระหว่างวัน เพื่อรองรับกับปัญหาดังกล่าว หน้าต่างสภาพคล่องระหว่างวัน จึงเปรียบเสมือนกับเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยหล่อลื่น ระบบการชำระเงินแบบ RTGS ซึ่งสมาชิกที่ต้องการใช้วงเงินสภาพคล่องดังกล่าว จะต้องแจ้งเพื่อทำสัญญาขายตราสารหนี้แก่ ธปท. ในช่วงเช้า โดยมีสัญญาว่าจะซื้อตราสารหนี้ดังกล่าวคืน ณ.ตอนสิ้นวัน ทั้งนี้ ธปท. จะไม่คิดดอกเบี้ยการขอใช้วงเงินสภาพคล่องดังกล่าว หากผู้ขอใช้วงเงินสามารถชำระเงิน โดยทำการซื้อตราสารหนี้ดังกล่าวคืนได้ทัน ณ.ตอนสิ้นวัน และกรณีผู้ขอใช้วงเงินไม่สามารถชำระเงินคืนได้ทันตอนสิ้นวัน ธปท. จะคิดค่าธรรมเนียมการกู้ยืมเป็นอัตราดอกเบี้ยการขอใช้วงเงินสภาพคล่องระหว่างวัน ประเภทข้ามคืน ซึ่งปัจจุบันอิงกับ อัตราดอกเบี้ยนโยบาย RP 14 วัน บวกด้วยส่วนต่าง (Margin) ตามที่ ธปท. กำหนด (ปัจจุบันส่วนต่างเท่ากับ ร้อยละ 1.5 ต่อปี เพื่อให้สอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ย

หน้าต่างสภาพคล่องสั้นวัน) ทั้งนี้ผู้ขอใช้วงเงินสภาพคล่องระหว่างวัน จะต้องเป็นสมาชิกที่มียอดเงินคงเหลือในบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน สำหรับการชำระเงินไม่พอ และจุดประสงค์เพื่อใช้โอนเงินในระบบ “บาทเน็ต” เท่านั้น

อนึ่งตราสารหนี้ที่กำหนด ได้แก่ ตัวเงินคลัง ตัวสัญญาใช้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย พันธบัตรรัฐบาล และ พันธบัตรหรือหุ้นกู้ที่ออกโดยองค์กรของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น โดยมีธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นนายทะเบียนและตัวแทนการจ่ายเงิน

สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

www.thaibma.or.th